

بررسی تأثیر دوزبانه بودن بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر ارومیه

نویسنده:

قدیر قدیری علمداری^۱

مقدمه

مبانی نظری

یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی آموزش و پرورش، پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است. در واقع، تمام کوشش‌ها و کوشش‌های این نظام، برای جامعه عمل پوشاندن به این امر است. به عبارتی، جامعه و به طور ویژه آموزش و پرورش، نسبت به سرنوشت، رشد و تکامل موفقیت‌آمیز و جایگاه فرد در جامعه، علاقه مند است و انتظار دارد فرد در جوانب گوناگون اعم از ابعاد شناختی و کسب مهارت و توانایی و نیز در ابعاد شخصیتی، عاطفی و رفتاری، آنچنان که باید، پیشرفت کند و تعالی یابد.

عوامل متعددی می‌تواند بر پیشرفت تحصیلی تأثیرگذار باشند و از بین آنها می‌توان به پدیده دوزبانگی به‌عنوان یکی از مسئله‌سازترین واقعیت‌هایی که آموزش و پرورش امروز کشور ما و بسیاری از کشورهای جهان را با آن مواجه نموده است، اشاره کرد. برابر آمارهای موجود، در کشور ما زبان مادری حدود نیمی از افراد فارسی است. نیم دیگر با زبان‌ها و گویش‌های متناوب محلی مانند ترکی، کردی، لری، بلوچی، عربی و... تکلم می‌کنند که نیم بیشتر آنها را دانش‌آموزان که از نظر آموزشی آسیب‌پذیرترین قشرهای دوزبانه هستند، در مقاطع مختلف تحصیلی، تشکیل می‌دهند.

پیشینه تحقیق

شانک^۲ (۲۰۰۱) مفهوم پیشرفت تحصیلی را برای بسیاری از جنبه‌های پیشرفت دانش‌آموزان بکاربرده است. بر طبق دیدگاه وی، پیشرفت تحصیلی بر انتخاب فعالیت‌های دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. یافته‌های پژوهشی متعددی نشان داده‌اند که پیشرفت تحصیلی هم از ساختارهای دانش و فرایندهای پردازش اطلاعات تأثیر می‌پذیرد، هم از عوامل فردی

۱ . ghadir.ghadiri@gmail.com

۲ Schunk

و محیطی (باتلر و وین،^۱ ۱۹۹۵: ۲۴۷).

در پژوهش های مختلف نشان داده شده است که افسردگی، روان رنجورخویی و احساسات مبتنی بر عدم کنترل بر شرایط و موقعیت ها با پیشرفت تحصیلی ارتباط دارد (مککون^۲ و همکاران، ۱۹۸۷: ۱۲۹). تحقیقات دیگر، ترس از شکست را به عنوان زیربنای پیشرفت تحصیلی پایین پیشنهاد می کنند (راتیلوم^۳ و همکاران، ۱۹۸۶). بین پیشرفت تحصیلی پایین و حواس پرتی، ارتباط قوی گزارش شده است (هایکوک^۴، ۱۹۹۳: ۴۸).

از دیگر عوامل محیطی که می تواند منجر به عدم پیشرفت تحصیلی دانش آموزان گردد، دوزبانه بودن فرد می باشد. دوزبانگی پدیده ای است جهانی که در اکثر کشورهای جهان وجود دارد و عبارت از حالتی است که فرد به زبان دیگری غیر از زبان مادری خود آموزش می بیند. زبان مادری اولین زبان آموخته شده توسط فرد است، زبانی که فرد بدان تکلم می کند، با آن رشد می یابد و عناصر فرهنگی و اجتماعی محیط خود را توسط آن دریافته، لمس کرده و با آن هویت می یابد.

اما در بسیاری از کشورها و از جمله کشور ما، زمانی که کودک به سنی می رسد که باید تحت آموزش رسمی قرار گیرد، با زبانی غیر از زبان مادری خود و با زبانی که در سراسر کشور به عنوان زبان رسمی شناخته شده و از لحاظ نظام آوایی - واژگانی و دستوری متفاوت از زبان مادری اوست، آموزش می بیند و از این مرحله است که پدیده دوزبانگی مطرح می شود. بنابراین، فرد دوزبانه به فردی اطلاق می شود که از زمان آغاز آموزش رسمی، با زبان دیگری که در کشور عمومیت یافته و در حکم زبان دوم می باشد، آشنا شده و آموزش می بیند (فناپی، ۱۳۸۶: ۲۳).

دوزبانگی را به معنی دانستن و بکار بستن دو زبان متفاوت دانسته اند. بطوریکه فرد بتواند از هر یک از زبان ها بسته به موقعیت برای رفع نیازهای ارتباطی خود استفاده کند (براهنی، ۱۳۷۱: ۶۳). به اعتقاد بیکر^۵ فرد دوزبانه کسی است که می تواند از دو زبان در موقعیت های مختلف برای افراد مختلف و برای اهداف خاص استفاده کند (بیکر، ۲۰۰۸: ۳۵).

تا قبل از سال های ۱۹۶۰ دوزبانگی به عنوان یک مانع در پیشرفت تحصیلی کودکان تلقی می شد. نتایج پژوهش های مختلف نشان می دهند که کودکان دوزبانه نسبت به کودکان یک زبانه عملکرد ضعیف تری دارند و برعکس، از نظر روانشناسی، آموزش به زبان مادری سبب درک بهتر مطالب می گردد و پیشرفت شناختی دانش آموزان را تأمین می کند (سائر،^۶ ۱۹۲۴؛ کامینز،^۷ ۱۹۷۶؛ لامبرت،^۸ ۱۹۷۷، نقل از کلانتری و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۹-۱۸).

کلانتری و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی به تعیین و اولویت بندی روش های مناسب تدریس دوزبانه و تأثیر این

^۱ Buttler & Winne

^۲ Mccown

^۳ Rothblum

^۴ Haycock

^۵ Baker

^۶ Saer

^۷ Komins

^۸ Lombert

روش‌ها بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پرداخته‌اند. یافته‌های تحقیق نشان داد که پیشرفت دانش‌آموزان آموزش دیده با روش دوسویه در درس علوم از دانش‌آموزان آموزش دیده با روش غوطه‌ورسازی بیشتر است. پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان آموزش دیده با روش دوسویه در درس ریاضی و بنویسیم با دانش‌آموزان آموزش دیده با روش غوطه‌ورسازی از نظر آماری معنادار نبود. ادیب و محمودی (۱۳۸۸) تحقیقی را با هدف مقایسه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر یک‌زبانه و دوزبانه چهارم ابتدایی در درس فارسی با توجه به سطح سواد والدین انجام داده‌اند. نتایج بدست آمده نشان داد که بین میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوزبانه و یک‌زبانه در درس فارسی تفاوت وجود دارد. میانگین نمرات دانش‌آموزان کرد زبان کمتر از بقیه است. تأثیر سطح سواد مادر در تعامل با زبان بر پیشرفت تحصیلی بیشتر است اما این تأثیر در خصوص سطح سواد پدر مشاهده نگردید.

کی‌رینینگر^۱ و همکاران (۲۰۱۲) در مطالعه‌ای به بررسی مسائل و مشکلات مربوط به دوزبانگی و اوتیسم در کودکان مبتلا پرداخته‌اند. شرکت‌کنندگان در پژوهش را ۴۹ تن از والدین کودکان مبتلا به اختلالات اوتیسم تشکیل داده‌اند. نتایج بدست آمده نشان داده است که بیشتر والدین، از اینکه فرزندانشان تا حد کمی قادر به یادگیری دو زبان خواهند بود و از این جهت نمی‌توانند به برقراری ارتباط با افراد مختلف در جامعه بپردازند، ابراز نگرانی کرده بودند. کرمی نوری و همکاران (۲۰۰۸) در مطالعه‌ای به بررسی تأثیر دوزبانگی دوران کودکی در کارهای حافظه‌ای و معنایی پرداخته‌اند. نتایج به دست آمده نشان دادند که کودکان دوزبانه ترک-فارس و کرد-فارس، در حافظه رویدادی و معنایی بر کودکان یک‌زبانه فارس برتری دارند.

امروزه، سیاستگذاران آموزشی، روانشناسان و معلمان بدنبال چگونگی ارتباط میان دوزبانگی و تعلیم و تربیت هستند. افت تحصیلی و عملکردهای دانش‌آموزان دوزبانه از جهتی با دوزبانگی آنان و از جهتی دیگر با روش‌های متفاوت یاددهی ارتباط دارد. استفاده از روش‌های تدریس یکسان در آموزش یک‌زبانه‌ها و دو‌زبانه‌ها در واقع بی‌توجهی به تفاوت‌های ناشی از امر چندزبانگی است. در شیوه‌های مرسوم تدریس در آموزش و پرورش ایران اغلب به مسائل دوزبانگی توجه کافی نمی‌شود (کلانتری و همکاران، ۱۳۹۰: ۲۱) و طبق آمار ۵۰ درصد مردودی‌های دوره ابتدایی در کشور ما به پایه‌های اول و دوم اختصاص دارد و با دوزبانگی در ارتباط می‌باشد (بدری، ۱۳۸۱: ۳۷).

با توجه به اهمیت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در تمامی جنبه‌های زندگی خصوصاً آینده شغلی و کاری، محقق در پی این است که تأثیر دوزبانه بودن بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی شهر ارومیه را بررسی نماید و تفاوت پیشرفت تحصیلی بین دانش‌آموزان تک‌زبانه و دوزبانه را مورد تحقیق قرار دهد؛ بنابراین، سوال اصلی پژوهش آن است که دوزبانه بودن دانش‌آموزان دوره ابتدایی شهر ارومیه چه تأثیری بر پیشرفت تحصیلی آنان دارد؟

بیان مسئله

^۱ Kay-Raining Bird

۱- چه تفاوتی بین دانش‌آموزان دو زبانه و یک زبانه از نظر پیشرفت تحصیلی وجود دارد؟

۲- آیا پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بر حسب جنسیت آنها متفاوت است؟

روش

هدف تحقیق، کاربردی است و روش آن علی-مقایسه‌ای است. جامعه آماری مورد مطالعه این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر دوره ابتدایی شهر ارومیه تشکیل می‌دهند که تعدادشان ۳۹۴۶۷ نفر بوده است. برای تعیین حجم نمونه نیز از جدول حجم نمونه مورگان بهره گرفته شده است. بدین صورت که با مراجعه به جدول فوق، مشخص شد که تعداد ۳۷۹ نمونه معرف جامعه آماری پژوهش می‌باشند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه اطلاعات زمینه‌ای استفاده شده است. تا از این طریق بتوان دانش‌آموزان را به گروه‌های مختلف تقسیم کرد. برای سنجش متغیر وابسته (پیشرفت تحصیلی) نیز معدل سال قبل دانش‌آموزان ملاک بوده است. پرسشنامه اطلاعات زمینه‌ای شامل اطلاعاتی در زمینه جنس، پایه تحصیلی و زبان است. همین‌طور معدل دانش‌آموزان نیز در این پرسشنامه سوال شده است. برای تحلیل داده‌های حاصل از پرسشنامه و متناسب با سوالات تحقیق از روش‌های آمار توصیفی با استفاده از جداول و نمودارهای درصد و فراوانی استفاده شده است. بخش استنباطی نیز با استفاده از آزمون t مستقل مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته و تمام این مراحل با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و Excel انجام شده است.

یافته‌ها

سوال ۱: چه تفاوتی بین دانش‌آموزان دو زبانه و یک زبانه از نظر پیشرفت تحصیلی وجود دارد؟

جدول ۱: آزمون t مستقل برای مقایسه تفاوت بین دانش‌آموزان دو زبانه و یک زبانه از نظر پیشرفت تحصیلی

Sig	df	t	آزمون لون (همسانی واریانسها)		انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	گروه‌ها
			Sig	F				
.۰۲۸	۳۷۷	۲.۲۰	.۱۷۴	۱.۸۵۲	۱.۳۵۸	۴.۸۱	۱۲۵	تک زبانه
					۱.۱۹۵	۴.۴۹	۲۵۴	دو زبانه

با توجه به جدول ۱ چون t محاسبه شده (۲/۲۰) با درجه آزادی ۳۷۷ و در سطح معناداری ۰/۰۵ برای مقایسه میانگین نمرات به دست آمده بزرگتر از مقدار بحرانی جدول t (۱/۹۶) می‌باشد، بنابراین نتیجه می‌گیریم که بین پیشرفت

تحصیلی دانش‌آموزان تک‌زبانه و دوزبانه تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزانی که تک‌زبانه هستند، بیشتر از دانش‌آموزان دوزبانه است.

سوال ۲: آیا پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بر حسب جنسیت آنها متفاوت است؟

جدول ۲: آزمون T

مستقل برای مقایسه تفاوت بین پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بر حسب جنسیت

Sig	df	t	آزمون لون (همسانی واریانسها)		انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	گروه‌ها
			Sig	F				
.000	۳۷۷	۴.۱۸۰	.000	۲۶.۱۲	۱.۱۷۳	۵	۱۷۱	دختر
					۱.۳۷۱	۴.۴۵	۲۰۸	پسر

با توجه به جدول ۲ چون t محاسبه شده ($۴/۱۸۰$) با درجه آزادی ۳۷۷ و در سطح معناداری $۰/۰۵$ برای مقایسه میانگین نمرات به دست آمده بزرگتر از مقدار بحرانی جدول t ($۱/۹۶$) می‌باشد، بنابراین نتیجه می‌گیریم که بین پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دختر بیشتر از دانش‌آموزان پسر است.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج مربوط به بررسی سوال اول تحقیق (چه تفاوتی بین دانش‌آموزان دو‌زبانه و یک‌زبانه از نظر پیشرفت تحصیلی وجود دارد؟) نشان داد که بین پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دو‌زبانه و یک‌زبانه تفاوت معناداری وجود دارد. بطوریکه، پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزانی که تک‌زبانه هستند، بیشتر از دانش‌آموزان دوزبانه است.

دوزبانگی یک پدیده جهانی است که در اکثر کشورهای جهان از جمله ایران وجود دارد و عبارت از حالتی است که فرد به زبان دیگری غیر از زبان مادری خود آموزش می‌بیند (احتشامی و موسوی، ۱۳۸۸). این امر، بیشتر از همه بر انگیزه و به دنبال آن پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیرگذار است. دانش‌آموزان دوزبانه، با مشکلاتی مواجه هستند که این مشکلات ناشی از عدم فهم مطالب ارائه شده از سوی معلمان بوده و این امر نیز احتمالاً منجر به احساس حقارت و دلسردی آنان می‌شود و از آنجا که آمادگی یادگیرنده از عوامل موثر بر یادگیری است، به ناچار در کلاس‌هایی که دانش‌آموزان با زبانهای متفاوت به طور ناهمگن به تحصیل اشتغال دارند، امکان پرسش از معلم در صورت عدم درک و فهم

مطالب کاهش می‌یابد (مهرجو و هادیان، ۱۳۷۴) و این امر، تمرکز دانش آموز را که یکی از عوامل مهم در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در حین تدریس و همچنین درس خواندن است با مشکل مواجه می‌کند (هایکوک، ۱۹۹۳).

نتایج به دست آمده از تحقیق با نتایج تحقیقات ادیب و محمودی (۱۳۸۸) که نشان دادند بین میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوزبانه و یک زبانه در درس فارسی تفاوت وجود دارد و میانگین نمرات دانش آموزان کرد زبان کمتر از بقیه بوده است؛ مرتضی نژاد (۱۳۸۱) که نشان داده است پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر یک زبانه در تمام پایه‌های تحصیلی دوره ابتدایی در شهرستان ارومیه بالاتر از دانش آموزان دو زبانه و سه زبانه بوده است؛ خوشرو (۱۳۷۵) که نشان داده است پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوزبانه دوره ابتدایی در دروس املا، فارسی و علوم از دانش آموزان یک زبانه کمتر بوده است؛ مهرجو و هادیان (۱۳۷۴) که نشان دادند پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یک زبانه پسر سال سوم ابتدایی در شهرستان اهواز از دانش آموزان دوزبانه بیشتر بوده است؛ اصل فتاحی (۱۳۷۲) که نشان داده است بین میانگین نمره دانش آموزان یک زبانه و دوزبانه پسر پایه‌های اول، سوم و پنجم ابتدایی از شهرهای تهران و تبریز اختلاف معنی داری وجود دارد و دانش آموزان دوزبانه در یادگیری دروس فارسی و املا در پایه‌های اول و سوم نسبت به آزمودنی‌های یک زبانه در سطح پایین تری قرار دارند؛ همخوانی دارد.

نتایج مربوط به بررسی سوال دوم تحقیق (آیا پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بر حسب جنسیت آنها متفاوت است؟) نشان داد که بین پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری وجود دارد. به طوریکه، پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دختر بیشتر از دانش آموزان پسر است.

میلبوم^۱ (۲۰۰۳) به نقش تفاوت‌های جنسیتی در انتخاب دروس دوره دبیرستان و پیشرفت و کارآمدی متفاوت در نتیجه در یافت پیامها و بازخوردهای متفاوت از محیط اطراف خود اشاره دارد و این امری است که جامعه امروز شاهد آن است. برای تفاوت مشاهده شده در این مقایسه دلایل متعددی قابل ذکر است. اشتیاق جوانان به ازدواج با دختران تحصیلکرده امکانات و فرصت‌های تفریح و سرگرمی خارج از مدرسه و خانه برای پسران، مشکلات اقتصادی موجود و عدم امکان تأمین زندگی با اشتغال یک نفر در خانواده، ارتباط صمیمانه و نزدیکتر معلمان با دانش آموزان دختر و در نهایت تمایل دختران به حضور در اجتماع و مطرح کردن خود از دلایل مهم افزایش انگیزه پیشرفت تحصیلی در دختران است این در حالی است که انتظار جامعه از پسران بیش از آنکه پیشرفت در علم و تحصیل و کسب مدرک باشد، توانایی اقتصادی، درآمد بالا و امکان بهتر اداره کردن زندگی است (شاهسونی، ۱۳۸۰).

یکی دیگر از عوامل تفاوت پیشرفت تحصیلی دختران و پسران اعتمادبنفس است. کوپر اسمیت (۱۹۶۹) نشان داد دانش آموزان با اعتمادبنفس بالا، بیشتر از سایر افراد احساس اطمینان، خلاق بودن و ابراز وجود می‌کنند و این صفات بیشتر در کسانی مشاهده می‌شود که انگیزه پیشرفت تحصیلی بالایی دارند، در حالی که بسیاری از پژوهش‌ها رابطه بین

^۱ Milbourne

اعتماد به نفس و پیشرفت تحصیلی را تأیید می‌کنند. رزنتال و جاکوبسن (۱۹۶۸) هم معتقدند دانش آموزان با اعتمادبنفس بالا و منبع کنترل درونی، چون خود را با ارزش تر و با کفایت تر ارزیابی می‌کنند از پیشرفت تحصیلی بیشتری برخوردارند. چمبرز و آبرامی،^۱ ۱۹۹۱؛ مفتاح، ۱۳۸۲؛ مومن زاده، ۱۳۸۲ و کراچی، ۱۳۷۷ نیز هر یک به نوعی متغیر اعتماد به نفس را به‌عنوان عامل موثر و مهم در پیشرفت تحصیلی ذکر کرده‌اند.

نتایج به دست آمده از تحقیق با نتایج تحقیقات احمدی مهر (۱۳۷۱) که نشان داده است دختران در یادگیری انگلیسی بهتر از پسران می‌باشند؛ حسینی طباطبایی (۱۳۸۶) که نشان داده است انگیزه تحصیل در دختران بیشتر و نگرش آنان نسبت به تحصیل مثبت‌تر است؛ جانسن، (۲۰۰۶)، سانچز و همکاران (۲۰۰۵)، اسمردان (۲۰۰۲)، گودنو و گریدی (۱۹۹۳) که هر یک در مطالعات خود به طور جداگانه نشان دادند حس تعلق، انگیزه و پیشرفت تحصیلی در مدارس راهنمایی و دبیرستان‌ها در دختران قوی‌تر از پسران است؛ همخوانی دارد.

پیشنهادات

- ۱- پیشنهاد می‌شود در مدارس که در مناطق دوزبانه هستند، روش‌های تدریس دوسویه که در این روش، نیمی از برنامه‌های آموزشی به زبان مادری دانش‌آموز و نیمی دیگر به زبان رسمی کشور ارائه می‌گردند، مورد استفاده قرار گیرد.
- ۲- پیشنهاد می‌شود از طریق عوامل انگیزشی، میل به پیشرفت تحصیلی در تمام دانش‌آموزان، فارغ از نوع جنسیت‌شان تقویت گردد.
- ۳- پیشنهاد می‌شود تا موضوع تحقیق حاضر را در بین دانش‌آموزان سایر مقاطع تحصیلی و همچنین سایر استان‌های کشور که دوزبانه هستند، نیز اجرا نموده و نتایج به دست آمده را با نتایج تحقیق حاضر مقایسه نمایند.

منابع

ادیب، یوسف؛ محمودی، نظیره (۱۳۸۸). مقایسه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دختر یک زبانه و دوزبانه در درس فارسی با توجه به سطح سواد والدین. مجموعه مقالات اولین همایش ملی دوزبانگی و آموزش: چالش‌ها، چشم‌اندازها و راهکارها. تهران: پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش.

^۱ Chambers

احتشامی، طیبه؛ موسوی، سیدغفار (۱۳۸۸). مقایسه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مناطق دو زبانه با دانش آموزان تک زبانه استان اصفهان در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷. مجموعه مقالات اولین همایش ملی دوزبانگی و آموزش: چالش ها، چشم اندازها و راهکارها. تهران: پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش.

احمدی، جمشید (۱۳۷۸). بررسی و مقایسه پیشرفت علمی و وضعیت تحصیلی دانشجویان زن و مرد. مجله علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه شیراز. دوره ۱۵. صص ۶۷-۶۲.

بدری، رحیم (۱۳۸۱). ارزیابی اثربخشی دوره یکماهه آمادگی تابستان در مناطق دوزبانه آذربایجان شرقی. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی.

شاهسونی، سودابه (۱۳۸۰). بررسی رابطه بین انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه شهر اصفهان با ویژگیهای اجتماعی و آموزشی آنان. طرح پژوهشی، اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان.

فناپی، معصومه (۱۳۸۶). بررسی مسائل دوزبانگی تحصیلی دانش آموزان. ماهنامه دیلماج. شماره ۱۳. صص ۲۹-۲۰.

کراچی، سعید (۱۳۷۷). بررسی رابطه پیشرفت تحصیلی با انگیزش پیشرفت و منبع کنترل در دختران و پسران سال اول دبیرستان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی.

کلانتری، رضا؛ خدیوی، اسداله؛ فتحی آذر، اسکندر؛ بهنام، بیوک (۱۳۹۰). بررسی روش های مناسب آموزش دوزبانه. نوآوری های آموزشی. سال ۱۰. شماره ۳۹. صص ۲۴-۷.

مفتاح، سیمین (۱۳۸۲). رابطه کمروبی و اعتماد به نفس با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.

مؤمن زاده، امین (۱۳۸۲). بررسی مقایسه ای پیشرفت تحصیلی و عزت نفس دانش آموزان. پایان نامه کارشناسی ارشد، سازمان مدیریت و برنامه ریزی خراسان.

مهرجو، علی؛ هادیان، مجید (۱۳۷۴). پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوزبانه و یک زبانه پسر سال سوم ابتدایی در شهرستان اهواز. شورای تحقیقات آموزش و پرورش استان خوزستان.

Buttler, D., & Winne, P. (۱۹۹۵). Feedback and self-regulate learning: A theoretical synthesis.

Review of educational research. Vol ۶۵. PP: ۲۴۵- ۲۸۱.

Garcia, O. (۲۰۰۹). Bilingual Education in the ۲۱st Century. A Global Perspective. Malden, M.A:

A John Wiley & Sons, Ltd., Publication

Goodenow.C. & Grady.K.E. The relationship of school belonging and friends values to academic

motivation among Urban adolescent students Journal of Exp. Education VOL ۶۲ (۱۹۹۳).

- Haycock, L.A. (۱۹۹۳). The cognitive mediation of procrastination: A meta-analysis. *educational psychology review*. Vol ۱۳. No ۳. PP: ۴۶-۵۲.
- Jhonson.M.K. Robert. CRosnoe. &.L.L Thaden. (۲۰۰۶). Gendered patterns in Adolescents school Attachment *Social psychology Quarterly* VOL ۶۹. NO ۳. PP: ۳۱-۳۸.
- Kay-Raining Bird, Elizabeth., Lamond, Erin., Holden, Jeanette (۲۰۱۲). Survey of Bilingualism in Autism Spectrum Disorders. *International Journal of Language & Communication Disorders*. Vil ۴۷. No ۱. PP: ۵۲-۶۴.
- Kormi-Nouri, R., Moniri, S., & Nilsson, L. G. (۲۰۰۳). Episodic and semantic memory in bilingual and monolingual children. *Scandinavian Journal of Psychology*, ۴۴, ۴۷-۵۴.
- Mccown,W., Petzel,T., a Rupert,P. (۱۹۸۷). An experimental study of so hypothesized behaviors and personality variables of college study procrastinators. *personality and individual differences*.
- Milbourne, L.A. (۲۰۰۳). Encoraging woman in science. *shoreline community college last modified*.
- Rothblum, E.D., Solomon,L.J., a Murakomi, J. (۱۹۸۶). Affective,cognitive and behavioral differences between high and low procrastinators. *Journal of counseling psychology*. Vol ۴. No ۱. PP: ۱۳۲-۱۳۸.
- Schunk, D. H. (۲۰۰۱). *social cognitive theory and self- regulated learning*. Mahwah. NJ: Erlbauam.

Surf and download all data from SID.ir: www.SID.ir

Translate via STRS.ir: www.STRS.ir

Follow our scientific posts via our Blog: www.sid.ir/blog

Use our educational service (Courses, Workshops, Videos and etc.) via Workshop: www.sid.ir/workshop